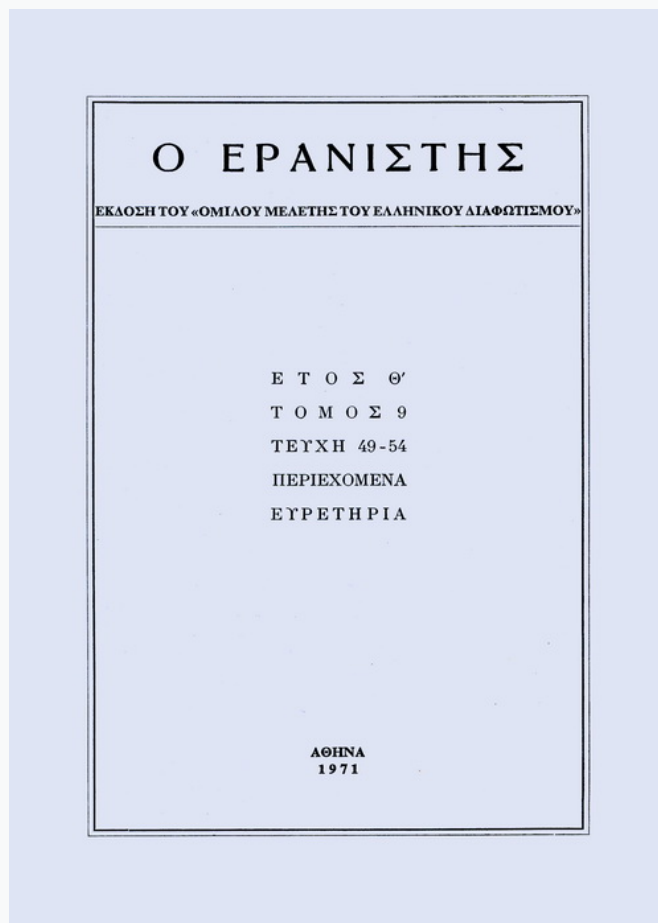

The Gleaner

Vol 9 (1971)

Χρονικά – Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10463](https://doi.org/10.12681/er.10463)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2016). Χρονικά – Σχόλια. *The Gleaner*, 9, 219–220. <https://doi.org/10.12681/er.10463>

Τ Α Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

Ο ΤΥΠΟΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ (1821 - 1827).

(²Επιμέλεια Αικ. Κουμαριανού, τόμοι 3, εκδόσεις Έρμής, 1971).

«Περιγραφική υπήρξε ως τώρα η προσέγγιση στο θέμα, αλλά και θα παραμείνη ως τη στιγμή όπου θα μελετηθούν διαδικασίες και δομές που θα επιτρέψουν να δοῦμε το φαινόμενο και από άλλες οπτικές γωνίες».

Με την ανάλυση της καίριας αυτής διαπίστωσης προλογίζει την παρουσίαση του θέματος η κυρία Αικ. Κουμαριανού στον πρώτο τόμο του έργου, προοιδαίζοντας τον αναγνώστη για τα βασικά κενά στην ως σήμερα προσέγγιση του φαινομένου «νεοελληνικός τύπος». Ξηγηεί όμως στη συνέχεια ότι και η δική της προσπάθεια, αποβλέποντας κυρίως να παρουσιάσει μέσα από τα κείμενα το χρονικό της δημιουργίας και της πορείας του τύπου κατά την διάρκεια του Άγωνα, δεν έχει χαρακτήρα εξαντλητικής σύνθεσης, την οποία υπόσχεται σε εθθετώτερο χρόνο. Όσοσο η οικείωση με το θέμα και η διερεύνηση βασικών δεδομένων και στοιχείων που σχετίζονται με την εμφάνιση του επαναστατικού τύπου, υποχρεώνουν πολύ συχνά την συγγραφέα να προχωρή πέρα από τις ελιγαρκείς αυτές προθέσεις και να φθάνη σε θεωρήσεις των γεγονότων οδσιαστικώτερες και συνθετώτερες.

Έτσι π. χ. θα αναφερθή και θα αναλύση την γένεση και ανάπτυξη του προεπαναστατικού τύπου σε συνάρτηση με τις επιτελούμενες τότε διαδικασίες στο χώρο της ελληνικής λογιστικής, καθώς και τους λόγους που επέφεραν την διακοπή του σε συνδυασμό με τα αίτήματα των νέων καιρών και την γεωγραφική μετατόπιση του κέντρου βάρους της δράσης του Έλληνισμού. Επισημαίνοντας εξάλλου την εκδοτική ανάπαυλα ανάμεσα στα χρόνια 1822-1824 θα ανατρέξη, για να την ερμηνεύσει, στις εναγώνιες μέριμνες να ικανοποιηθούν τότε άλλες πάλι επιτακτικές ανάγκες, όπως η οργάνωση του Άγωνα στο εσωτερικό, η δικαίωση του στο εξωτερικό, η άμβλυση των αντιθέσεων ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες, ανάγκες, η διευθέτηση των οποίων θα οδηγούσε πλησιέστερα προς τον τελικό σκοπό. Ποιές προϋποθέσεις είχαν εξασφαλισθή ώστε το 1824 να καταστή οδσιαστικά το έτος της νεοελληνικής δημοσιογραφίας και ποιάν εξάρτηση είχαν οι εφημερίδες από το κίνημα του φιλελληνισμού, εκπρόσωποι του οποίου πρωτοστάτησαν στην ίδρυσή τους, είναι επίσης θέματα που αντιμετωπίζονται με γνώση και χρήσιμες προεκτάσεις στον περίγυρό τους. Οδσιαστικές ακόμη παρατηρήσεις διατυπώνονται σχετικά με ζητήματα, όπως π. χ. της ελευθεροτυπίας, με κανόνες λειτουργίας υπό περίπλοκους απ' όσον εμφανίζον εξωτερικά. Τέλος, ανάγοντας τα δεδομένα στις πραγματικές τους διαστάσεις, η συγγραφέας θίγει λεπτά προβλήματα του τυπογραφικού μηχανισμού, όπως τα οικονομικά και η κυκλοφορία των εφημερίδων, η απήχυσή τους στον ελληνικό κόσμο, η θεματογραφία και η οργάνωση της ύλης τους, η στάση των εκδοτών απέναντι στο κοινό και στην εξουσία, η γλωσσική γραμμή που ακολούθησαν.

Για όλα αυτά ο αναγνώστης σχηματίζει σαφή ιδέα εντροφώντας στα ίδια τα κείμενα των έννέα εφημερίδων που ανθολογούνται χωρίς

περικοπές στην τρίτομη έκδοση, με βοηθητικές νύξεις κάθε φορά του επιμελητή για το περιεχόμενο των κειμένων. Και μόνο αυτή η προσφορά στο αναγνωστικό κοινό δικαιώνει τον μόχθο της επιλογής. Στο τέλος του έργου καταχωρίζονται ένας χρονολογικός πίνακας με το περίγραμμα των γεγονότων της περιόδου 1821 - 1827, αναλυτικοί πίνακες θεμάτων καθώς και γενικό εύρετήριο ονομάτων.

E. N. Φ.

Σ Χ Ο Λ Ι Α

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Περιοχή Ἀθηνῶν 1968. Ἐπιμέλεια :
Α. Α. Μάρτιν - Παπάζογλου

Ἐχει γίνει κοινή συνείδηση στὰ τελευταῖα χρόνια ὅτι, ἀνάμεσα στὶς ἄλλες ἀνάγκες ποὺ ἔχει ἡ ἐπιστήμη στὸν τόπο μας γιὰ νὰ μπορέσει νὰ προαχθῆ σὲ ἀνώτερα ἐπίπεδα, πρῶτο αἶτημα εἶναι ἡ τεκμηρίωση τῶν πηγῶν, στοιχεῖο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση χρόνου τοῦ μελετητῆ, καὶ ἰδιαίτερα τὴν εὐκόλη καὶ γρήγορη χρησιμοποίηση τῶν προσιτῶν πηγῶν.

Ἡ ἔλλειψη συστηματικῶν καταλόγων καὶ βοηθητικῶν ἐγχειριδίων ἀνάγκασαν πολλὲς φορές τοὺς Ἕλληνες ἐρευνητὲς νὰ στραφοῦν πρὸς ξένες βιβλιοθῆκες, ἐνῶ ἦταν ἐνδεχόμενο οἱ ζητήσεις τους νὰ ικανοποιηθοῦν ἀπὸ τὶς προσκτήσεις τῶν ἐντοπιῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων.

Μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ Συλλογικοῦ Καταλόγου ἐπιστημονικῶν περιοδικῶν τῶν ἀθηναϊκῶν βιβλιοθηκῶν καλύπτεται ἀποτελεσματικὰ ἓνα κενὸ στὴ γνώση μας σχετικὰ μὲ τὰ περιοδικὰ ὅσα ὑπάρχουν ἤδη στὶς βιβλιοθῆκες αὐτές. Ἔτσι, ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ ὁ ἐρευνητὴς διευκολύνεται σημαντικὰ στὸν ταχὺ ἐντοπισμὸ ἐνὸς περιοδικοῦ, ἐνῶ ταυτόχρονα τίθεται στὴ διάθεση τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας στὴν Ἑλλάδα

ἓνας πλήρης κατάλογος τῶν περιοδικῶν ἐπιστημονικῶν ὀργάνων, ἑλληνικῶν καὶ ξένων.

Ὁ Κατάλογος περιλαμβάνει τὶς προσκτήσεις, ὡς τὸ θέρος τοῦ 1968, 89 βιβλιοθηκῶν ὅσες συνεργάστηκαν στὴ συλλογικὴ αὐτὴ ἐργασία ἐπίσης ἀριθμεῖ 8.320 λήμματα (ἀπὸ αὐτὰ 470 εἶναι τίτλοι ἑλληνικῶν περιοδικῶν) ποὺ ἀφοροῦν σὲ ὅλες τὶς ἐπιστήμες καὶ ἔχουν καταταχθῆ σὲ 100 κατηγορίες θεμάτων.

Τὸν συντονισμὸ τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ ὕλικου — τὴν ἀρχικὴ ἰδέα γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Καταλόγου, καθὼς ἀναφέρεται στὴν εἰσαγωγὴ, εἶχε ἡ Διεύθυνση Τεκμηρίωσης τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κέντρου Οἰκιστικῆς — ἀνέλαβε ἐπιτροπὴ ἀπὸ βιβλιοθηκαρίους ὀρισμένων πνευματικῶν ἰδρυμάτων. Ἡ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου ἔγινε μὲ φωτογραφικὴ ἀναπαραγωγὴ καὶ τὴν βοήθεια ἠλεκτρονικοῦ διερευνητοῦ τοῦ Κέντρου Ἡλεκτρονικῶν Διερευνητῶν Δοξιάδη.

Ἄς προστεθῆ ὅτι στὰ λήμματα σημειώνεται, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν τίτλο τοῦ περιοδικοῦ, ἡ ἀναγνωρισμένη σύντηξη τῶν τίτλων (μόνο γιὰ τὰ ξένα), ὁ τόπος καὶ ἡ χρονολογία ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, τὰ ἀρχικὰ τῶν ἀθηναϊκῶν βιβλιοθηκῶν καθὼς βέβαια καὶ οἱ ὑπάρχουσες ἐκεῖ σειρὲς χρονολογικά.

Α. Α.